

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
науково-методичної та
навчальної роботи

О.Б. Жильцов

20/14 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Етнологія

Напрямок підготовки 6.020302 «Історія»

Інститут суспільства

2014–2015 навчальний рік

Робоча програма **Етнологія** для студентів галузі знань 0203 «Гуманітарні науки», напряму підготовки 6.020302 «Історія».

Розробники: старший викладач кафедри історії України Київського університету імені Бориса Грінченка Іванюк Олег Леонідович

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри історії України Інституту суспільств

Протокол від « 04 » вересня 2014 року № 1

Завідувач кафедри
історії України _____

(підпис)

О.О. Салата

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	5
Структура програми.....	6
Тематичний план.....	7
Програма.....	9
Навчально-методична карта дисципліни.....	19
Система оцінювання навчальних досягнень студентів	22
Карта самостійної роботи.....	23
Індивідуальна навчально-дослідна робота.....	24
Система поточного і підсумкового контролю.....	29
Перелік рекомендованої літератури.....	31

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Етнології» (далі – Програма) є нормативним документом КУ імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою історії України Інституту суспільства на основі ОПП відповідно до затвердженого навчального плану.

Програму розроблено з урахуванням рекомендацій МОН України «Про Перелік напрямів (спеціальностей) та їх поєднання з додатковими спеціальностями і спеціалізаціями для підготовки педагогічних працівників за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, спеціаліста, магістра» (лист № 1/9-736 від 06.12.2007 р.)

Програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання в КУ імені Бориса Грінченка відповідно до вимог ОКХ, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни.

Програма визначає перелік, обсяг, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів, необхідне навчально-методичне забезпечення.

Навчальна дисципліна «Етнології» є складовою частиною дисциплін гуманітарного циклу.

Мета – ознайомлення з теоретичними засадами етнології, виявлення і вивчення властивостей, завдяки яким один етнос вирізняється серед інших етносів, особливостей матеріальної та духовної культури, послідовне ознайомлення студентів з етнічною історією України, формування творчої особистості вчителя.

Завдання:

- Вивчення основних понять;
- Дослідження етногенезу як процесу;
- Вивчення етнічної карти світу ;
- Вивчення етнічного складу населення України.
- Вивчення розселення, особливостей господарської діяльності та розвитку культури.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 72 год., із них:

- лекції - 16 год.;
- семінарські заняття - 12 год.;
- індивідуальна робота - 4 год.;
- самостійна робота - 36 год.;
- модульний контроль (у формі ПМК) - 4

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: Етнології.

Дисципліна	Напря́м, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість 2 кредити, відповідно до ECTS: <i>2 кредити</i>	Шифр та назва галузі знань: 0203 Історія	Частина програми (нормативна, вибір закладу, вибір студента): нормативна
Кількість змістових модулів: 2 <i>модуль</i> .	Шифр та назва напряму підготовки: 6.020302 Історія	Рік підготовки: 1. Семестр: 1.
Загальний обсяг дисципліни: 72 <i>години</i> .	Освітньо- кваліфікаційний рівень: «бакалавр».	Аудиторні заняття: 36 <i>год</i> . З них: Лекції: 16 <i>год</i> . Семінарські заняття: 12 <i>год</i> . Індивідуальна робота: 4 <i>год</i> . Самостійна робота: 36 <i>год</i> .
Кількість тижневих годин: 2 <i>години</i> .		Модульний контроль – 4 <i>год</i> . Вид контролю: <i>залік</i> .

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Використані скорочення:

- лекції (Л);
- семінарські заняття (СЗ);
- практичні заняття (ПЗ);
- індивідуальна робота (ІР);
- самостійна робота (СР);
- підсумковий контроль (ПК).

№	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
		Р	А	Л	СЗ	ПЗ	ІР	СР	ПК
Змістовий модуль I. Становлення і розвиток етнології. Основні поняття етнології									
1.	Місце етнології в системі гуманітарних наук. Джерела етнології, її зв'язок з суміжними дисциплінами	11	4	2	2	-	-	7	
2.	Історія етнологічної думки. Школи та напрямки	19	12	4	4		2	7	2
	Разом	30	16	6	6		2	14	2
Змістовий модуль II. Етнос і міжетнічні комунікації									
3.	Походження етносів. Класифікація етносів	12	4	2	2	-	-	8	
4.	Міжетнічні комунікації Природа етнічних конфліктів та способи їх вирішення	12	4	2	2		-	8	
5.	Український етнос. Формування етнічного складу України	18	12	6	2		2	6	2
	Разом	42	20	10	6		2	22	2
	Разом за навчальним планом	72	32	16	12	-	4	36	4

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I Становлення і розвиток етнології. Основні поняття етнології.

Лекція 1. Місце етнології в системі гуманітарних наук. Методика і методи етнологічних досліджень. (2 год.)

Тематичний план:

- Походження назви науки, запровадження терміну “етнологія” в науковий обіг.
- Предмету та об’єкт етнології.
- Зв’язок етнології з суміжними дисциплінами.
- Методи етнологічних досліджень.

Основні поняття теми:

- Етнологія;
- Об’єкт етнології;
- Предмет етнології
- Етнологічне джерело;
- Польові дослідження;
- Етнологічні дослідження;
- Історико-генетичні порівняння;
- Історико-дифузійні порівняння;
- Класифікація;

Семінарське заняття 1. Місце етнології в системі гуманітарних наук. Методика і методи етнологічних досліджень. (2 год.)

Тематичний план:

- Походження назви науки, запровадження терміну “етнологія” в науковий обіг.
- Предмету та об’єкт етнології.
- Зв’язок етнології з суміжними дисциплінами.
- Методи етнологічних досліджень.

Рекомендована література:

- Конспект лекції
- Лурье С.В. Историческая этнология. – М., 1997.
- Скоринов Н. Основы этнологии. – Хабаровск, 1998.
- Соболев В.И. Материалы к курсу «Этнология». – Новосибирск, 1996.
- Тиводар М. Етнологія. – Ужгород, 1998.
- Чеснов Я.В. Лекции по исторической этнологии. – М., 1998.

Лекція 2. Історія етнологічної думки. Школи та напрямки. (4 год.)

Тематичний план:

- Період нагромадження етнологічних знань.
- Етнологічні школи і напрямки.
- Проблеми етносу в сучасній науці. Дуалістична теорія етносу Ю.В. Бромлея. Інформаційна теорія. Системно-статистична чи компонентна теорія.
- Етнос. (Дискусії з проблем етносу: соціально-історичні утворення, біологічні спільноти, соціобіологічні утворення).
- Нація. (Державно-політичний підхід до поняття “нації”. Бауерівська концепція. Етноцистська концепція).
- Культура. (Матеріальна культура. Духовна культура).
- Етногенез. Концепції етногенезу: соціально-історична, біосоціальна, соціально-біологічна.
- Етнічні процеси. Етнооб`єднавчі процеси: етнічна консолідація, етнічна асиміляція, міжетнічна інтеграція. Етнорозмежувальні процеси: етнічна парціація, етнічна сепарація, етнічна дисперсизація.
- Поняття етнічні і національні групи (меншини).

Основні поняття теми:

- Народ;
- Етнос;
- Нація;
- Етногенез;
- Етнічні процеси;
- Етнічна група;
- Етнічна меншина;

Семінарське заняття 2. Етнологія як наука, місце етнології в системі гуманітарних наук. (4 год.)

План заняття (перелік питань для обговорення):

- Історія виникнення назви науки.
- Основні поняття етнології.
- Період становлення етнології як науки.
- Школи і напрямки в етнології кінця XIX-XX ст.
- Сучасні підходи до розуміння етнічності.

Рекомендована література:

- Алексеев В.П. Этногенез. – М., 1983.
- Белик А.А., Резник Ю.М. Социокультурная антропология. – М., 1998.
- Белик А.А., Резник Ю.М. Социокультурная антропология. Историко-теоритическое введение. – М., 1998.
- Берлін Ісайя. Націоналізм: знехтувана сила // Сучасність. – 1993. – № 3.

- Бролмей Ю.В. Очерки теории этноса. – М., 1983.
- Бромлей Ю.В. Современные проблемы этнографии (очерки теории и истории). – М., 1981.
- Громов Г.Г. Методика полевых этнографических исследований. – М., 1967.
- Емельянов Ю.М. Основы культурной антропологии. – СПб., 1994.
- Етносоціальний розвиток України: Терміни, визначення, персоналії / Відп. ред. Ю.І. Римаренко, І.Ф. Курас. – К., 1993.
- Етнос і соціум / Відп. ред. Б.В. Попов. – К., 1993.
- Концепции зарубежной этнологии. – М., 1976.
- Культурная антропология. – СПб., 1996.
- Лурье С.В. Историческая этнология. – М., 1997.
- Макарчук С.А., Турій О.Ю. Український етнос (Історичний розвиток). – Львів, 1990.
- Мала енциклопедія етнодержавства. – К., 1996.
- Орлова Э.А. Введение в социальную и культурную антропологию. – М., 1994.
- Пономарьев А. Етнічність та етнічна історія України. – К., 1996.
- Садохин А.П., Грушевицкая Т.Г. Этнология. – М., 2000.
- Свод этнографических понятий и терминов. Вып. 1-3. – М., 1986-1988.
- Скоринов Н. Основы этнологии. – Хабаровск, 1998.
- Степко М. Буття етносу: витоки, сучасність, перспективи (філософсько-методологічний аналіз). – К., 1998.
- Соболев В.И. Материалы к курсу «Этнология». – Новосибирск, 1996.
- Тиводар М. Этнологія. – Ужгород, 1998.
- Токарев С.А. Этнография народов СССР. – М., 1958.
- Чеснов Я.В. Лекции по исторической этнологии. – М., 1998.
- Этнология в США и Канаде. – М., 1989.

Лекція 3. Походження етносів. Класифікація етносів. (2 год.)

Тематичний план:

- Принципи класифікації етносів.
- Класифікації етносів;
- Антропогенез.
- Расогенез.
- Концепції етногенезу;
- Природа мозаїчності етносів.
- Етнографічні зони (історико-географічні регіони). Субетноси. Етнографічні групи.
- Значення мозаїчності етносів.

Основні поняття теми:

- раса;

- історико-етнографічна провінція;
- етнографічний регіон;
- етногенез;
- антропогенез;
- расогенез;
- етнос;
- історико-географічний регіон;
- субетнос;
- етнографічний район;

Семінарське заняття 3. Походження етносів. Класифікація етносів. (2 год.)

План заняття (перелік питань для обговорення):

- Класифікації етносів.
- Етногенез.
- Антропогенез.
- Етнографічні зони (історико-географічні регіони). Субетноси. Етнографічні групи. Етнографічні райони (локально-територіальні групи).

Рекомендована література:

- Етносоціальний розвиток України: Терміни, визначення, персоналії / Відп. ред. Ю.І. Римаренко, І.Ф. Курас. – К., 1993.
- Етнос і соціум / Відп. ред. Б.В. Попов. – К., 1993.
- Степко М. Буття етносу: витоки, сучасність, перспективи (філософсько-методологічний аналіз). – К., 1998.

Лекція 4. Міжетнічні комунікації Природа етнічних конфліктів та способи їх вирішення. (2 год.)

Тематичний план:

- Етнічні контакти та їх результати.
- Теорія етнокультурної взаємодії. (Концепції акультурації та мобілізації. Концепції інтегрованості і внутрішнього колоніалізму (структурне направлення).
- Етнічні процеси в сучасному світі.
- Специфіка етнічних конфліктів та їх причини. Поняття “міжетнічна напруга”. Причини етнічних конфліктів.
- Динаміка і типологія етнічних конфліктів. Категорії етнічних конфліктів: конфлікти стереотипів, конфлікти ідей, конфлікти дій.

- Форми та способи регулювання етнічних конфліктів. Специфіка регулювання конфліктів на різних стадіях їх розвитку: латентний період, прояв конфлікту, активний розвиток конфлікту, наслідки конфлікту.

Основні поняття теми:

- Етнічні контакти;
- Етнокультурна взаємодія;
- Етнічні процеси;
- Етнічний конфлікт;
- “міжетнічна напруга”;

Семінарське заняття 4. Міжетнічні комунікації Природа етнічних конфліктів та способи їх вирішення (2 год.)

План заняття (перелік питань для обговорення):

- Етнічні процеси:
 - а) етнічнооб`єднавчі процеси;
 - б) етнорозмежувальні процеси.
- Поняття етнічного конфлікту, його ознаки та причини.
- Динаміка розвитку та типологія етнічних конфліктів.
- Методи та форми регулювання етнічних конфліктів.

Рекомендована література:

- Доронченков А.И. Межнациональные отношения и национальная политика в России: актуальные проблемы теории, истории и современной практики. – СПб., 1995.
- Дробижева Л.М. Этнополитические конфликты: Причины и типология // Россия сегодня: трудные поиски свободы. – М., 1993.
- Здравомыслов А.Г. Межнациональные конфликты в постсоветском пространстве. – М., 1997.
- Идентичность и конфликт в постсоветских государствах. – М., 1997.
- Конфликтная этничность и этнические конфликты. – М., 1994.
- Лебон Г. Психология народов и масс. – СПб., 1995.
- Мнацаканян М.О. Этносоциология: Нации, национальная психология и межнациональные конфликты. – М., 1998.
- Мукавель В.И. Вооруженные межнациональные и региональные конфликты: людские потери, экономический ущерб и социальные последствия // Идентичность и конфликт в постсоветских государствах. – М., 1997.
- Сикевич З.В. Социология и психология национальных отношений. –

СПб., 1999.

Лекція 5. Український етнос. Формування етнічного складу України. (6 год.)

Тематичний план:

- Найменування України та українців.
- Трансформація назви “Україна”.
- Етнічна та національна культура. Система традицій. Етнічні стереотипи. Національна самосвідомість.
- Козацтво. Побутовий та ідеологічні рівні “козацької” етнічної самосвідомості.
- Національна, етнічна і етнорегіональна (крайова) самосвідомість.

Основні поняття теми:

- Етнічна культура;
- Національна культура;
- Традиції;
- Етнічний склад;
- Етнічний склад;
- етнос;
- етнічність;
- Колонізація
- міграція

Семінарське заняття 4. Етнічність українців. (2 год.)

План заняття (перелік питань для обговорення):

- Виникнення та трансформація назви «Україна».
- Козацтво. Побутовий та ідеологічні рівні “козацької” етнічної самосвідомості.
- Національна, етнічна і етнорегіональна (крайова) самосвідомість.
- Етапи та особливості формування українського етносу.
- Колонізаційні та міграційні процеси в Україні.
- Розселення українців у світі.
- Східна та Західна діаспори – етапи формування, чисельність, розміщення.

Рекомендована література:

- Багалій Д.І. Історія Слобідської України. – Харків: Дельта, 1993.
- Бойківщина: Іст.-етногр. дослідження / Під ред. Ю.Г. Гошка. – К., 1983.

- Бойко Я.В. Заселение Южной Украины 1860-1890 гг. Историко-экономическое исследование. – Черкассы: Облредиздат “Сіяч”, 1993.
- Брук С.И., Кабузан В.М. Численность и расселение украинского этноса в XVIII – начале XX в. // СЭ. – 1981. – № 5.
- Гольдштейн М.И. Очерки истории евреев Полтавщины (1804-1920 гг.). – Полтава: Скайтэк, 1998.
- Горленко В.Ф. Етнографічне районування // Географічна енциклопедія України. – К., 1989.
- Грабовецький В.В. Гуцульщина XIII-XIX століть. Історичний нарис. – Львів, 1982.
- Гуслистий К.Г. До питання про утворення української нації. – К., 1967.
- Гуцульщина: Іст.-етногр. дослідження / Під ред. Ю.Г. Гошка. – К., 1987.
- Дальян И.Б., Холин А.И. Крымские греки – забытые страницы истории // Греки Украины: История и современность: Материалы научно-практической конференции «Греки Украины: поиск и формирование национальной культуры» (9-19 февраля 1991 г.). – Донецк, 1991.
- Детлеф Брандер. Немецкие колонисты в Новороссии и Бессарабии в сравнении с задунайскими переселенцами 1787-1914 годов // Вопросы германской истории. Немцы в Украине: Материалы украинско-германской научной конференции (г. Днепропетровск, 26-29 сентября 1995 г.). – Днепропетровск, 1996.
- Дяченко В.Д. Антропологічний склад українського народу. – К., 1965.
- Заславский Г.А. Большой Юг Украины: территория и население, краткий историко-географический очерк. – Одеса: ОКФА, 1996.
- Зарубіжні українці. Довідник. – К., 1991.
- Етнографія України: Навч. посібник / За ред. С.А. Макарчука. – Львів: Світ, 1994.
- Кабузан Н.В. Украинское население Галиции, Буковины и Закарпатья в конце XVIII – 30-х годах XX в. // СЭ. – 1985. – № 3.
- Кабузан В.М., Наулко В.І. Євреї на Україні, в СРСР і світі: чисельність і розміщення // УІЖ. – 1991. – № 6.
- Кабузан Н.В. Украинское население Закарпатья (начало XIX – 70-е годы XX в.) // Расы и народы. – 1986. – Вып. 16.
- Келар С.П. Доля нащадків огузів (з історії розселення, розвитку мови, культури, освіти та господарювання на українській землі) // Відродження. – 1993. – № 5-6.
- Ковальчук О.В. Українське народознавство. Книга для вчителя. – К.: Освіта, 1992.
- Кузьминков Л.В., Хачхарджи К.А. К переселению крымских греков в Россию // Греки Украины: История и современность: Материалы научно-практической конференции “Греки Украины: поиск и формирование национальной культуры” (9-19 февраля 1991 г.). – Донецк, 1991.
- Кирнів Р.Ф. Етнографічне дослідження Бойківщини. – К., 1978.

- Кожолянюк Г. Етнографія Буковини. – Чернівці, 1999.
 - Копчак С.І. Населення Українського Прикарпаття (Історико-демографічний нарис). Докапіталістичний період. – К., 1974.
 - Красовський І., Солинко Д. Хто ми, лемки? – Львів, 1991.
 - Кулинич І.М., Кривець Н.В. Нариси з історії німецьких колоній в Україні. – К.: НАН України, Інститут історії НАН України. – 1995.
 - Культура і побут населення України: Навч. посіб. / Упор.: В.І. Наулко, Л.Ф. Артюр, В.Ф. Горленко. – К.: Либідь, 1991.
 - Лісевич І.Т. Польська національна меншина в Наддніпрянській Україні (1864-1917) // УІЖ. – 1997. – № 2.
 - Лісевич І.Т. У затінку двоглавого орла (польська національна меншина на Наддніпрянській Україні в др. пол. XIX – на поч. XX ст.). – К.: Інститут історії України АН, 1993.
 - Найман О.Я. Життя прожити...(З історії розселення євреїв на українській землі) // Відродження. – 1993. – № 7.
 - Надольська В.В. Поляки на Волині у другій половині XIX ст. // Велика Волинь: минуле і сучасне: Матеріали міжнародної наукової краєзнавчої конференції (жовтень 1994 р.). – Хмельницький – Ізяслав – Шепетівка, 1994.
 - Наулко В.І., Перковський А.Л. Етнічна історія Поділля / Поділля: Історико-етнографічне дослідження. – К.: Доля, 1994.
 - Павленко В. Болгари в Україні // Віче. – 1995. – № 7.
 - Павлюченко О.В. Україна в російсько-югославських суспільних зв'язках (др. пол. XIX – поч. XX ст.). – К.: Наукова думка, 1992.
 - Погребінська І.М. Правове та економічне становище євреїв в Україні (кін. XIX – поч. XX ст.) // УІЖ. – 1996. – № 4.
 - Пономарев А.П. Подолье как историко-этнографический регион Украины // СЭ. – 1991. – № 1.
 - Троцюк Т.П. Внесок німців у розвиток духовної культури Волині // Велика Волинь: минуле і сучасність: Матеріали міжнародної наукової краєзнавчої конференції (жовтень 1994 р.). – Хмельницький – Ізяслав – Шепетівка, 1994.
 - Украинские Карпаты. История. – К., 1989.
 - Украинские Карпаты. Культура. – К., 1989.
 - Худаш М.Л. До питання походження назви "гуцули" // Мовознавство. – 1984. – № 5.
 - Худаш М.Л. Питання походження етноніма лемко // Мовознавство. – 1985. – № 6.
- Чаквин І.В. Полісся і його локалізація (за історичними, історіографічними та польовими матеріалами) // НТЕ. – 1984. – № 2.
- Українська етнографія: книги і курси лекцій, статті й матеріали, фотоальбоми, мапи. – Режим доступу: <http://etno.iatp.org.ua/main/index.html>
 - Галицька Україна: мова, фольклор, топонімія, Козаччина, Хмельниччина, колонізація, подоляни, міграція етнонімів, антропологія. – Режим доступу: http://www.geocities.com/ukrgalicia/map_people.html

- Географічне районування України. – Режим доступу: <http://www.refine.org.ua/pageid-755-1.html>
- Етнічна географія, етнографія, етнологія. – Режим доступу: <http://ukr-tur.narod.ru/etno/etno.htm>
- Карта "Групування регіонів України за особливостями етнічного складу". – Режим доступу: <http://geo.1september.ru/2003/43/3s.htm>
- Українське реєстрове козацтво: історія, діаспора. – Режим доступу: <http://www.kozatstvo.org.ua>
- Українці в Росії. – Режим доступу: <http://kobza.com.ua/content/view/509/29/>
- Демографічна карта розселення українців у Росії. – Режим доступу: <http://kobza.com.ua/content/view/506/29/>

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Етнологія»

Разом: 72- год. З них: лекції (16 год.), семінарські заняття (12 год.), індивідуальна робота (4 год.), самостійна робота (36 год.), підсумковий контроль ПМК -4 год

Модулі (назви, бали)	Лекції (теми, бали)	Семінарські заняття (теми, бали)	СР (бали)	ІНДЗ (бали)	Реферати (бали)
Змістовий модуль I Становлення і розвиток етнології. Основні поняття етнології	Місце етнології в системі гуманітарних наук. Джерела етнології, її зв'язок з суміжними дисциплінами (1)		15	30	15
	Історія етнологічної думки. Школи та напрями(1)				
	Історія етнологічної думки. Школи та напрями (1)				
		Місце етнології в системі (гуманітарних наук. Джерела етнології, її зв'язок з суміжними дисциплінами(1)			
	Походження етносів. Класифікація (1)	Історія етнологічної думки. Школи та напрями (1)			
		Історія етнологічної думки. Школи та напрями(1)			
		Історія етнологічної думки. Школи та напрями(1)			
		Походження етносів. Класифікація етносів(1)			
		Міжетнічні комунікації Природа етнічних конфліктів та способи їх вирішення (1)			
		Український етнос. Формування етнічного складу України(1)			
Змістовий модуль II Етнос і міжетнічні комунікації	Міжетнічні комунікації Природа етнічних конфліктів та способи їх вирішення(1)		15	30	15
	Український етнос. Формування етнічного складу України(1)				
	Український етнос. Формування етнічного складу України(1)				
		Міжетнічні комунікації Природа етнічних конфліктів та способи їх вирішення (1)			
	Український етнос. Формування етнічного складу України(1)	Український етнос. Формування етнічного складу України(1)			
		Український етнос. Формування етнічного складу України(1)			
		Український етнос. Формування етнічного складу України(1)			
		Український етнос. Формування етнічного складу України(1)			
		Український етнос. Формування етнічного складу України(1)			
		Український етнос. Формування етнічного складу України(1)			

Поточний контроль (вид, бали)	Відповідь на семінарському занятті - 10	
Модульний контроль (бали)	Модульна контрольна робота - 25.	Модульна контрольна робота - 25.
Підсумковий контроль (вид, бали)	Залік	

Шкала оцінювання

Оцінка ECTS	Значення оцінки	Оцінка за шкалою університету	За національною шкалою
A	Відмінно - відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками	90-100 балів	відмінно
B	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	82-89 балів	добре
C	Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	75-81 балів	
D	Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	69-74 балів	задовільно
E	Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	60-68 балів	
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання - незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	35-59 балів	Незадовільно
F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу - досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	1-34 балів	

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

№	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю
1	Відвідування лекцій	1
2	Відвідування практичних (семінарських занять)	1
3	Виконання завдання для самостійно роботи (домашнього завдання)	5
4	Робота на практичному (семінарському) занятті (в тому числі доповідь, виступ, повідомлення, участь у дискусії та інше	Всього 10, в тому числі за видами
5	ІНДЗ	30
6	Опрацювання фахових видань (в том числі першоджерел)	10
7	Написання реферату	15
8	Виконання модульної контрольної роботи	50

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Розділи (обсяг в годинах)	Вид контролю	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I. Становлення і розвиток етнології. Основні поняття етнології			
1. Місце етнології в системі гуманітарних наук. Джерела етнології, її зв'язок з суміжними дисциплінами (7 год.).	Індивідуальна співбесіда		
2. Історія етнологічної думки. Школи та напрямки (7 год.).	Перевірка письмової роботи	15	III
Змістовий модуль II. Етнос як основне поняття етнології.			
1. Походження етносів. Класифікація етносів (8 год)	Індивідуальна співбесіда		
2. Міжетнічні комунікації. Природа етнічних конфліктів та способи їх вирішення (8 год.).	Індивідуальна співбесіда		
3. Український етнос. Формування етнічного складу України (6 год)	Індивідуальна співбесіда	15	X
<i>Разом: 36 год.</i>	<i>Разом: 30 балів</i>		

VII. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА

Мета ІНДЗ: поглибити знання студента з предмету «етнологія».

Зміст ІНДЗ:.

Види ІНДЗ та система їх оцінювання:

- Індивідуальна, творча, наукова робота. (30 балів);
- Електронна презентація теми (30 балів)

Орієнтовна структура ІНДЗ:

- Вступ;
- основна частина;
- висновки;
- список використаних джерел і літератури
- додатки (за потребою)

Критерії оцінювання ІНДЗ:

№ зп	Опис критерію	Максимальна кількість балів
1.	самостійність викладу	10
2.	відповідність змісту обраній темі	5
3.	послідовність, логічність викладу.	5
4.	посиланнями на наукову літературу й опубліковані документальні джерела	5
5.	наявність підсумків до розділів і висновків до роботи в цілому	5
Разом		30 балів

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	25-30 балів	Відмінно
Достатній	20-24 балів	Добре
Середній	15-19 балів	Задовільно
Низький	1-14 балів	Незадовільно

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Етнологія».

**Орієнтовна тематика реферативних досліджень з навчальної
дисципліни «Етнологія»:**

- Загальнонаукове та соціальне значення етнології.
- Етносоціальна дійсність як проблема культурології.
- Питання української етнографії в епістолярній спадщині Ф.К. Вовка (Волкова).
- Міжетнічні взаємини в українській усній словесності як народознавча проблема.
- Питання створення етнологічного центру у Львові в листуванні Ф.Вовка з В. Гнатюком.
- Діяльність Івана Франка в етнографічній комісії Наукового товариства ім. Шевченка.
- Екологічний напрям в етнології.
- Теорія культури Л. Уайта.
- Концепція «первісного мислення» Л. Леві-Брюля.
- Сутність теорії етносу Л.М. Гумільова.
- Дуалістична теорія етносу Ю.В. Бромля.
- Дискусії щодо етногенезу українців в українській історичній та етнологічній науці 1920-х років.
- Актуальність вивчення етносоціальних процесів пізнього середньовіччя (на прикладі Середнього Подніпров'я в ХУІ – першій половині ХУІІ ст.).
- Етнічні меншини на Волині (кінець 30-х – 90-і роки ХХ ст.).
- Латентні та відкриті етнічні конфлікти (на конкретних прикладах).
- Роль міжнародних організацій в урегулюванні етнічних конфліктів.

ТЕМИ ІНДЗ ІЗ ЕТНОЛОГІЇ.

1. Русифікація України у ХІХ ст.
2. Культурологічний контекст буття етнонаціональних спільнот .
3. Концепції етногенезу.
4. Проблеми і напрями дослідження традиційного світогляду українців.
5. Етносоціальна культура.
6. Життєвий досвід та самосвідомість у ментальності народу України.
7. Етнічні процеси у Київській державі: сучасні теорії.
8. Етнокультурні вартості національної ідентичності.
9. Консолідуюча роль титульної нації в умовах державотворення.
10. До проблеми етногенезу українців.
11. Національна самосвідомість українців у минулому та майбутньому.
12. Розвиток етнонаціональної свідомості українців кінця ХІХ – 20-х років ХХ ст.
13. Назви “Русь” та “Україна” на тлі літописної крайової етнімії середньовіччя України.
14. Етнічна проблематика в історіографії.
15. Етнічні основи національної ідентичності.
16. Магічні елементи народного світогляду українців.
17. Виявлення культу предків у традиційному будівництві та в будівельній обрядовості.
18. Етнокультурні традиції української церкви та проблеми відтворення православних храмів Києва.
19. Проблеми визначення поняття “етнос” в сучасній вітчизняній історіографії.
20. Дискусії щодо етногенезу(націогенезу) українців в українській історичній та етнологічній науці.
21. Динаміка змін національного складу населення західноукраїнських областей у 1945-1959 рр.
22. Міжетнічні взаємини в українській усній словесності як народознавча проблема.
23. Специфіка етнічного розвитку циган України.
24. Питання українсько-польських відносин на Холмщині і Підляшші на початку ХХ ст. у висвітленні української преси Галичини.
25. Програма вивчення національних меншостей України (кінець 20-х – початку 30-х рр. ХХ ст.) та результати її здійснення.
26. Формування етнічного складу населення півдня Донецької області.
27. Національні меншини на Закарпатті: здобутки і проблеми розвитку.
28. Політика польської адміністрації щодо національних меншин на Волині у міжвоєнних період.
29. Єврейська національно-персональна автономія в період Директорії УНР(грудень 1918 – листопад 1919 рр.).
30. Міжнаціональні відносини в Україні.
31. Національне питання у повстанському русі селян Півдня України(1919-1920 рр.).

СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна Кількість балів за одиницю	Тема 1	Тема 2	Разом за I модуль	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Разом за II модуль	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	1	2	3	1	1	3	5	8
2.	Відвідування семінарських занять	1	1	2	3	1	1	1	3	6
3.	Виконання завдання для самостійної роботи (домашнього завдання)	5	5	5	10	5	5	5	15	25
4.	Робота на семінарському занятті	10	10	20	30	10	10	10	30	60
5.	ІНДЗ	30								30
6.	Написання реферату	15			15				15	30
7.	Написання модульної контрольної роботи	25			25				25	50
8.	Підсумок (максимальний)		17	29	86	17	17	18	93	209
Коефіцієнт: 100:209=0,49										

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

Наявна на кафедрі:

- Етнологія / Укл. О.Л. Іванюк. – К.: КУ ім. Б.Д. Грінченка, 2011. – 38 с. – (Навчальна програма).
- Лурье С.В. Историческая этнология. Учебное пособие для вузов. М., Аспект Пресс, 1998. (електронна версія, знаходиться на кафедрі)
- Пономарьов А.П. Етнічність та етнічна історія України. Курс лекцій. - К., 1996. (електронна версія, знаходиться на кафедрі)

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

- Алексеев В.П. Этногенез. – М., 1983.
- Дяченко В.Д. Антропологічний склад українського народу. – К., 1965.
- Лурье С.В. Историческая этнология. – М., 1997.
- Надольська В.В. "Загальна етнологія: понятійно-термінологічний апарат" (1999)
- Наулко В.І. Етнічний склад населення Української РСР. – К., 1965.
- Наулко В.І. Географічне розміщення народів в УРСР. – К., 1966.
- Пономарьов А. Етнічність та етнічна історія України. – К., 1996.

Додаткова:

- Арутюнов С.А. Народы и культуры. – М., 1989.
- Багалій Д.І. Заселення Південної України і перші початки її культурного розвитку. – Харків: Союз, 1920.
- Багалій Д.І. Історія Слобідської України. – Харків: Дельта, 1993.
- Байбуурин А.К. Жилище в обрядах и представлениях восточных славян. – Л., 1986.
- Бачинський Ю. Українська еміграція в З'єднаних Державах Америки. – Львів, 1914.
- Белик А.А., Резник Ю.М. Социокультурная антропология. – М., 1998.
- Белик А.А., Резник Ю.М. Социокультурная антропология. Историко-теоритическое введение. – М., 1998.
- Бромлей Ю.В. Очерки теории этноса. – М., 1983.
- Берлін Ісайя. Націоналізм: знехтувана сила // Сучасність. – 1993. – № 3.
- Бойко Я.В. Заселение Южной Украины 1860-1890 гг.: историко-экономическое исследование. – Черкассы: Облредиздат "Сіач", 1993.
- Бритченко С.П. Деякі питання національних відносин на Україні. – К., 1990.
- Бромлей Ю.В. Очерки теории этноса. – М., 1983.
- Бромлей Ю.В. Современные проблемы этнографии (очерки теории и истории). – М., 1981.
- Брук С.И. Население мира: Этнодемогр. справ. – М., 1986.
- Василик М. Українські поселення в Аргентині. – Мюнхен, 1982.
- Гошко Ю.Г. Населення українських Карпат XV-XVIII ст. Заселення, міграції, побут. – К., 1976.
- Громов Г.Г. Методика полевых этнографических исследований. – М., 1967.
- Гуслистий К.Г. До питання про утворення української нації. – К., 1967.
- Доронченков А.И. Межнациональные отношения и национальная политика в России: актуальные проблемы теории, истории и современной практики. – СПб., 1995.
- Дробіжева Л.М. Этнополитические конфликты: Причины и типология // Россия сегодня: трудные поиски свободы. – М., 1993.

- Единение народов – единение культур / Под ред. А.К. Федорука. – К., 1987.
- Емельянов Ю.М. Основы культурной антропологии. – СПб., 1994.
- Етносоціальний розвиток України: Терміни, визначення, персоналії / Відп. ред. Ю.І. Римаренко, І.Ф. Курас. – К., 1993.
- Етнос і соціум / Відп. ред. Б.В. Попов. – К., 1993.
- Здравомыслов А.Г. Межнациональные конфликты в постсоветском пространстве. – М., 1997.
- Идентичность и конфликт в постсоветских государствах. – М., 1997.
- Кабузан В.М., Наулко В.І. Євреї на Україні, в СРСР і світі: чисельність і розміщення // УІЖ. – 1991. – № 6.
- Конфликтная этничность и этнические конфликты. – М., 1994.
- Концепции зарубежной этнологии. – М., 1976.
- Культурная антропология. – СПб., 1996.
- Космина Т.В. [Жилище] Украинцы // Этнография восточных славян. Очерки традиционной культур. – М., 1987.
- Лебон Г. Психология народов и масс. – СПб., 1995.
- Макарчук С.А. Этносоциальное развитие и национальные отношения на западноукраинских землях в период империализма. – Львов, 1983.
- Макарчук С.А., Турій О.Ю. Український етнос (Історичний розвиток). – Львів, 1990.
- Мала енциклопедія етнодержавства. – К., 1996.
- Мнацаканян М.О. Этносоциология: Нации, национальная психология и межнациональные конфликты. – М., 1998.
- Мукавель В.И. Вооруженные межнациональные и региональные конфликты: людские потери, экономический ущерб и социальные последствия // Идентичность и конфликт в постсоветских государствах. – М., 1997.
- Наулко В.И. Развитие межэтнических связей на Украине. – К., 1975.
- Наулко В.І., Перковський А.Л. Етнічна історія Поділля / Поділля: Історико-етнографічне дослідження. – К.: Доля, 1994.
- Орлова Э.А. Введение в социальную и культурную антропологию. – М., 1994.
- Павлюченко О.В. Україна в російсько-югославських суспільних зв'язках (друга половина ХІХ – початок ХХ ст.). – К.: Наукова думка, 1992.
- Садохин А.П., Грушевицкая Т.Г. Этнология. – М., 2000.
- Свод этнографических понятий и терминов. Вып. 1-3. – М., 1986-1988.
- Сикевич З.В. Социология и психология национальных отношений. – СПб., 1999.
- Скоринов Н. Основы этнологии. – Хабаровск, 1998.
- Степко М. Буття етносу: витоки, сучасність, перспективи (філософсько-методологічний аналіз). – К., 1998.
- Соболев В.И. Материалы к курсу «Этнология». – Новосибирск, 1996.
- Тиводар М. Етнологія. – Ужгород, 1998.
- Токарев С.А. Этнография народов СССР. – М., 1958.

- Українсько-молдавские етнокультурные взаимосвязи в период социализма. – К., 1987.
- Украинцы // Народы Европейской части СССР. – М., 1964. – Т. 1.– (Народы мира).
- Українська діаспора. – К.: Чикаго, 1992.
- Українська еміграція: Історія і сучасність. – Львів, 1992.
- Українці у Злучених Державах // Другий річник – на рік 1934. – Варшава, 1934.
- Чебоксаров Н.Н., Чебоксарова И.А. Народы расы культуры. – М., 1985.
- Чижикова Л.Н. Руссо-украинское пограничье. – М., 1983.
- Чеснов Я.В. Лекции по исторической этнологии. – М., 1998.
- Шишмарев В.Ф. Романские поселения на Юге России // Труды архива АН СРСР. – Л., 1975. – Вып. 26.
- Этнические процессы в современном мире / Под ред. Ю.В. Бромлея. – М., 1987.
- Етнокультурные процессы в национально смешанной среде / Под ред. И.С. Гуревич. – М., 1989.
- Этнология в США и Канаде. – М., 1989.
- Яворницький Д.І. Історія запорізьких козаків. У 3-т. – К., 1990. – Т. 1.

РЕСУРСИ

1. Українська етнографія: книги і курси лекцій, статті й матеріали, фотоальбоми, мапи. – Режим доступу: <http://etno.iatp.org.ua/main/index.html>
2. Галицька Україна: мова, фольклор, топологія, Козаччина, Хмельниччина, колонізація, подоляни, міграція етнонімів, антропологія. – Режим доступу: http://www.geocities.com/ukrgalicia/map_people.html
3. Географічне районування України. – Режим доступу: <http://www.refine.org.ua/pageid-755-1.html>
4. Етнічна географія, етнографія, етнологія. – Режим доступу: <http://ukr-tur.narod.ru/etno/etno.htm>
5. Карта "Групування регіонів України за особливостями етнічного складу". – Режим доступу: <http://geo.1september.ru/2003/43/3s.htm>
6. Українське реєстрове козацтво: історія, діаспора. – Режим доступу: <http://www.kozatstvo.org.ua>
7. Українці в Росії. – Режим доступу: <http://kobza.com.ua/content/view/509/29/>
8. Демографічна карта розселення українців у Росії. – Режим доступу: <http://kobza.com.ua/content/view/506/29/>